

Вищий навчальний заклад
«НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ»
Юридичний факультет
Кафедра теорії та історії держави та права

ЗАТВЕРДЖЕНО

Декан юридичного факультету

Наталія ВЕСЕЛОВСЬКА

РОБОЧА ПРОГРАМА

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРАВА
ТА ПРАВА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ**

(назва навчальної дисципліни)

підготовки другого (магістерського) рівня вищої освіти
(назва рівня вищої освіти)

галузі знань D «Бізнес, адміністрування та право»
(шифр і назва галузі знань)

спеціальності D8 «Право»
(код і найменування спеціальності)

освітньої програми «Право»
(назва освітньо-професійної програми)

тип дисципліни професійної підготовки

2025 рік

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми

(підпис)

Наталія ВЕСЕЛОВСЬКА
(прізвище, ініціали)

РЕКОМЕНДОВАНО:

Кафедрою
протокол № 1
від «29» серпня 2025 року

Завідувач кафедри

(підпис)

Антон ЧУБ

(прізвище, ініціали)

Укладач: *Курилюк Юрій Богданович*, доктор юридичний наук, професор, заслужений юрист України.

1. Опис навчальної дисципліни

Мова навчання: українська

Статус дисципліни: обов'язкова

Передумови вивчення навчальної дисципліни: вивчення дисципліни *«Актуальні проблеми конституційного права та права національної безпеки України»* доцільне після оволодіння здобувачами вищої освіти базовими знаннями з основ теорії держави і права, конституційного права України, адміністративного права України.

Предметом вивчення навчальної дисципліни *«Актуальні проблеми конституційного права та права національної безпеки України»* є актуальні та проблемні питання конституційного права, що стосуються забезпечення національної безпеки і оборони України, співвідносяться з державою та правом сучасної України, а також питання конституціоналізму та конституційної реформи.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни. На вивчення навчальної дисципліни відводиться **180 годин (6 кредитів ECTS)**.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни *«Актуальні проблеми конституційного права та права національної безпеки України»* є формування у здобувачів вищої освіти комплексного розуміння сучасних проблем конституційного права та права національної безпеки України, аналіз їхньої взаємодії, виявлення актуальних викликів правозастосування, а також підготовка до розв'язання практичних завдань у відповідних сферах правовідносин.

Основними завданнями навчальної дисципліни *«Актуальні проблеми конституційного права та права національної безпеки України»* є ознайомлення здобувачів вищої освіти з основними положеннями, тенденціями розвитку та сучасною доктриною конституційного права, формування у них здатності аналізувати та застосовувати норми конституційного права у реальних ситуаціях, а також розуміння ролі конституційного права у забезпеченні національної безпеки та функціонуванні правової держави.

3. Компетентності та заплановані результати навчання

Дисципліна *«Актуальні проблеми конституційного права та права національної безпеки України»* забезпечує набуття здобувачами освіти **компетентностей**:

Загальні компетентності (ЗК):

- ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК2. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.
- ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК4. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК7. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

- СК1. Здатність застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності.
- СК5. Здатність використовувати сучасні правові доктрини та принципи у правотворчості та в процесі застосовування інститутів публічного і приватного права, а також кримінальної юстиції.
- СК6. Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію.
- СК7. Здатність застосовувати знання та розуміння основних засад (принципів) та процедур судочинства в Україні.
- СК9. Здатність застосовувати міждисциплінарний підхід в оцінці правових явищ та правозастосовній діяльності.
- СК10. Здатність ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм права, а також розуміння особливостей практики їх застосування.
- СК11. Здатність критично оцінювати ефективність представництва і захисту прав, свобод та інтересів клієнтів.

Програмні результати навчання (ПРН):

- ПРН 1. Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання.
- ПРН 3. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження.
- ПРН 4. Здійснювати презентацію свого дослідження з правової теми, застосовуючи першоджерела та прийоми правової інтерпретації складних комплексних проблем, що постають з цього дослідження, аргументувати висновки.
- ПРН 7. Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання.
- ПРН 8. Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності.
- ПРН 9. Генерувати нові ідеї та використовувати сучасні технології у наданні правничих послуг.
- ПРН 11. Використовувати передові знання і методики у процесі правотворення та правозастосування інститутів публічного та приватного права і кримінальної юстиції.
- ПРН 12. Проводити порівняльно-правовий аналіз окремих інститутів права різних правових систем, враховуючи взаємозв'язок правової системи України з правовими системами Ради Європи та Європейського Союзу.
- ПРН 13. Аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів.
- ПРН 17. Інтегрувати необхідні знання та розв'язувати складні задачі правозастосування у різних сферах професійної діяльності

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Обсяг у годинах											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	сем.	пз	лаб.	с. р		л	сем.	пз	лаб.	с. р
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1.												
Тема 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ КОНСТИТУЦІЙНОГО ТА АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА	16	2	4			10	12	1	1			10
Тема 2. ФУНКЦІОНАЛЬНА ВЗАЄМОДІЯ КОНСТИТУЦІЙНОГО ТА АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА	18	2	4			12	12	1	1			10
Тема 3. ПРИНЦИП ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА В КОНСТИТУЦІЙНИХ ВІДНОСИНАХ	18	2	4			12	13	1	2			10
Тема 4. ЄВРОПЕЙСЬКІ СТАНДАРТИ КОНСТИТУЦІОНАЛІЗМУ І ЇХ ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ В УКРАЇНІ	18	2	4			12	13	1	2			10
Тема 5. КОНСТИТУЦІЙНІ ОСНОВИ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ	18	2	4			12	13	1	2			10
Тема 6. НАЦІОНАЛЬНА ТА МІЖНАРОДНА БЕЗПЕКА: СУТНІСТЬ, КЛАСИФІКАЦІЯ, ПРІОРИТЕТИ	18	2	4			12	23	1	2			20
Тема 7. СИСТЕМА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ ТА ЇЇ КЛЮЧОВІ СКЛАДОВІ	18	2	4			12	23	1	2			20
Тема 8. КОНСТИТУЦІЙНІ ГАРАНТІЇ ПРАВ І СВОБОД ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ	18	2	4			12	23	1	2			20
Тема 9. МОБІЛІЗАЦІЯ ТА МОБІЛІЗАЦІЙНА ПІДГОТОВКА В УКРАЇНІ	18	2	4			12	24	2	2			20
Тема 10. ІВІКЛИКИ ТА ЗАГРОЗИ НАЦІОНАЛЬНІЙ БЕЗПЕЦІ. ЄВРОАТЛАНТИЧНА ІНТЕГРАЦІЯ	20	4	4			12	24	2	2			20
<i>Усього годин</i>	180	22	40	0	0	118	180	12	18	0	0	150

5. Зміст програми навчальної дисципліни

ТЕМА 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ КОНСТИТУЦІЙНОГО ТА АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА

Поняття та ознаки конституційного і адміністративного права. Джерела публічного права. Методологічні підходи до дослідження публічно-правових галузей. Співвідношення предмета та методу правового регулювання. Роль конституційного та адміністративного права в системі публічного управління.

ТЕМА 2. ФУНКЦІОНАЛЬНА ВЗАЄМОДІЯ КОНСТИТУЦІЙНОГО ТА АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА

Конституційні засади організації публічної влади. Адміністративно-правові механізми реалізації конституційних норм. Повноваження органів публічної влади: конституційне визначення та адміністративне виконання. Конституційний контроль і адміністративні процедури. Практичні аспекти взаємодії галузей при вирішенні публічно-правових спорів.

ТЕМА 3. ПРИНЦИП ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА В КОНСТИТУЦІЙНИХ ВІДНОСИНАХ

Зміст і складові верховенства права. Конституційні вимоги щодо реалізації принципу. Проблеми тлумачення та практичного застосування. Практика Конституційного Суду. Підходи Європейського суду з прав людини до захисту верховенства права.

ТЕМА 4. ЄВРОПЕЙСЬКІ СТАНДАРТИ КОНСТИТУЦІОНАЛІЗМУ І ЇХ ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ В УКРАЇНІ

Основоположні стандарти Ради Європи та ЄС у сфері конституційного права. Принципи демократії, прав людини та верховенства права. Адаптація українського законодавства до європейських моделей. Інституційні вимоги євроінтеграції. Виклики імплементації стандартів ЄС.

ТЕМА 5. КОНСТИТУЦІЙНІ ОСНОВИ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Конституційні норми щодо оборони і безпеки. Повноваження Президента, Верховної Ради та уряду у сфері безпеки. Конституційні режими надзвичайного та воєнного стану. Баланс прав і безпеки. Нормативні засади формування державної політики безпеки.

ТЕМА 6. НАЦІОНАЛЬНА ТА МІЖНАРОДНА БЕЗПЕКА: СУТНІСТЬ, КЛАСИФІКАЦІЯ, ПРІОРИТЕТИ

Поняття національної та міжнародної безпеки. Класифікація загроз безпеці держави. Правові підходи до забезпечення міжнародної безпеки. Пріоритети національної безпекової політики. Узгодження внутрішньої й зовнішньої безпекової стратегії.

ТЕМА 7. СИСТЕМА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ ТА ЇЇ КЛЮЧОВІ СКЛАДОВІ

Структура сектору безпеки і оборони. Інформаційна безпека. Воєнна та прикордонна безпека. Кібербезпека та захист критичної інфраструктури. Роль спеціальних служб і правоохоронних органів у забезпеченні державної безпеки.

ТЕМА 8. КОНСТИТУЦІЙНІ ГАРАНТІЇ ПРАВ І СВОБОД ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ

Конституційний статус військовослужбовців. Обмеження прав у зв'язку з проходженням служби. Соціальні, правові та процедурні гарантії. Механізми захисту прав військових. Особливості реалізації прав під час воєнного стану.

ТЕМА 9. МОБІЛІЗАЦІЯ ТА МОБІЛІЗАЦІЙНА ПІДГОТОВКА В УКРАЇНІ

Нормативно-правова база мобілізації. Конституційні межі застосування мобілізаційних заходів. Порядок проведення мобілізації. Органи, відповідальні за мобілізаційну готовність. Особливості мобілізації в умовах збройної агресії.

ТЕМА 10. ВИКЛИКИ ТА ЗАГРОЗИ НАЦІОНАЛЬНІЙ БЕЗПЕЦІ. ЄВРОАТЛАНТИЧНА ІНТЕГРАЦІЯ

Актуальні загрози внутрішнього та зовнішнього характеру. Гібридні загрози й інформаційні операції. Правові механізми протидії загрозам. Євроатлантичний курс України. Вплив інтеграції до НАТО на безпековий потенціал держави.

6. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ КОНСТИТУЦІЙНОГО ТА АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА	2	1
2	Тема 2. ФУНКЦІОНАЛЬНА ВЗАЄМОДІЯ КОНСТИТУЦІЙНОГО ТА АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА	2	1
3	Тема 3. ПРИНЦИП ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА В КОНСТИТУЦІЙНИХ ВІДНОСИНАХ	2	1
4	Тема 4. ЄВРОПЕЙСЬКІ СТАНДАРТИ КОНСТИТУЦІОНАЛІЗМУ І ЇХ ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ В УКРАЇНІ	2	1
5	Тема 5. КОНСТИТУЦІЙНІ ОСНОВИ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ	2	1
6	Тема 6. СНАЦІОНАЛЬНА ТА МІЖНАРОДНА БЕЗПЕКА: СУТНІСТЬ, КЛАСИФІКАЦІЯ, ПРІОРИТЕТИ	2	1
7	Тема 7. СИСТЕМА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ ТА ЇЇ КЛЮЧОВІ СКЛАДОВІ	2	1
8	Тема 8. КОНСТИТУЦІЙНІ ГАРАНТІЇ ПРАВ І СВОБОД ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ	2	1
9	Тема 9. МОБІЛІЗАЦІЯ ТА МОБІЛІЗАЦІЙНА ПІДГОТОВКА В УКРАЇНІ	2	2
10	Тема 10. ІВІКЛИКИ ТА ЗАГРОЗИ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ. ЄВРОАТЛАНТИЧНА ІНТЕГРАЦІЯ	4	2
Усього годин		22	12

7. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ КОНСТИТУЦІЙНОГО ТА АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА	4	1
2	Тема 2. ФУНКЦІОНАЛЬНА ВЗАЄМОДІЯ КОНСТИТУЦІЙНОГО ТА АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА	4	1
3	Тема 3. ПРИНЦИП ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА В КОНСТИТУЦІЙНИХ ВІДНОСИНАХ	4	2
4	Тема 4. ЄВРОПЕЙСЬКІ СТАНДАРТИ КОНСТИТУЦІОНАЛІЗМУ І ЇХ ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ В УКРАЇНІ	4	2
5	Тема 5. КОНСТИТУЦІЙНІ ОСНОВИ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ	4	2
6	Тема 6. СНАЦІОНАЛЬНА ТА МІЖНАРОДНА БЕЗПЕКА: СУТНІСТЬ, КЛАСИФІКАЦІЯ, ПРІОРИТЕТИ	4	2
7	Тема 7. СИСТЕМА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ ТА ЇЇ КЛЮЧОВІ СКЛАДОВІ	4	2
8	Тема 8. КОНСТИТУЦІЙНІ ГАРАНТІЇ ПРАВ І СВОБОД ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ	4	2
9	Тема 9. МОБІЛІЗАЦІЯ ТА МОБІЛІЗАЦІЙНА ПІДГОТОВКА В УКРАЇНІ	4	2
10	Тема 10. ІВІКЛИКИ ТА ЗАГРОЗИ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ. ЄВРОАТЛАНТИЧНА ІНТЕГРАЦІЯ	4	2
Усього годин		40	18

8. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Не передбачено навчальним планом	-	-
Усього годин			

9. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Не передбачено навчальним планом	-	-
Усього годин			

10. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ КОНСТИТУЦІЙНОГО ТА АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА	10	10
2	Тема 2. ФУНКЦІОНАЛЬНА ВЗАЄМОДІЯ КОНСТИТУЦІЙНОГО ТА АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА	12	10
3	Тема 3. ПРИНЦИП ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА В КОНСТИТУЦІЙНИХ ВІДНОСИНАХ	12	10
4	Тема 4. ЄВРОПЕЙСЬКІ СТАНДАРТИ КОНСТИТУЦІОНАЛІЗМУ І ЇХ ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ В УКРАЇНІ	12	10
5	Тема 5. КОНСТИТУЦІЙНІ ОСНОВИ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ	12	10
6	Тема 6. НАЦІОНАЛЬНА ТА МІЖНАРОДНА БЕЗПЕКА: СУТНІСТЬ, КЛАСИФІКАЦІЯ, ПРІОРИТЕТИ	12	20
7	Тема 7. СИСТЕМА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ ТА ЇЇ КЛЮЧОВІ СКЛАДОВІ	12	20
8	Тема 8. КОНСТИТУЦІЙНІ ГАРАНТІЇ ПРАВ І СВОБОД ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ	12	20
9	Тема 9. МОБІЛІЗАЦІЯ ТА МОБІЛІЗАЦІЙНА ПІДГОТОВКА В УКРАЇНІ	12	20
10	Тема 10. ІВІКЛИКИ ТА ЗАГРОЗИ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ. ЄВРОАТЛАНТИЧНА ІНТЕГРАЦІЯ	12	20
Усього годин		118	150

11. Завдання для самостійної роботи

Самостійна робота з дисципліни «Актуальні проблеми конституційного права та права національної безпеки України» спрямована на поглиблене опрацювання сучасних підходів до конституційного регулювання, аналіз ключових інститутів конституційного права та вивчення нормативних і практичних аспектів забезпечення національної безпеки. У центрі уваги виступає системне дослідження конституційних норм, механізмів функціонування державної влади, правових гарантій прав і свобод людини, а також конституційно-правових засад сектору безпеки і оборони.

Опрацювання матеріалу включає аналіз сучасних тенденцій розвитку конституційного ладу України, оновлення конституційного законодавства, імплементації європейських стандартів, трансформації моделей публічної влади та зміцнення інституційної спроможності держави в умовах воєнного стану. Значну увагу приділено джерелам конституційного права, системі органів влади, розподілу повноважень, конституційним процедурам і механізмам контролю.

Розглядаються особливості конституційного регулювання у сферах національної безпеки, оборони, інформаційної та кібербезпеки, мобілізаційної підготовки, функціонування критичної інфраструктури, гарантування прав військовослужбовців, а також взаємодія органів державної влади під час дії воєнного та надзвичайного стану. Включено аналіз практики Конституційного

Суду України та рішень Європейського суду з прав людини, що стосуються конституційних прав, обмежень і забезпечення балансу між свободою та безпекою.

Окрема увага приділяється вивченню механізмів конституційного контролю, процедур прийняття рішень у сфері безпеки, правовим інструментам забезпечення стійкості держави та протидії загрозам, а також ролі міжнародних безпекових стандартів і євроатлантичної інтеграції у формуванні національної політики.

Опрацювання матеріалу у самостійній роботі формує вміння аналізувати конституційні норми, застосовувати їх до конкретних публічно-правових ситуацій, досліджувати рішення конституційних і міжнародних юрисдикцій, структурувати правову аргументацію та робити юридично коректні висновки, що забезпечує здатність працювати з ключовими аспектами конституційного регулювання та сфери національної безпеки.

Нижче подано варіанти завдань для самостійної роботи, що відповідають змісту окремих тем дисципліни та поглиблюють опрацювання навчального матеріалу. Необхідно виконати обидва завдання з кожної теми.

Варіант 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ КОНСТИТУЦІЙНОГО ТА АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА

1) Підготуйте аналітичний огляд (2–3 стор.) «Співвідношення конституційного та адміністративного права: методологічні підходи та проблеми визначення».

2) Складіть таблицю джерел конституційного й адміністративного права з коротким описом їх юридичної сили та сфери дії.

Варіант 2. ФУНКЦІОНАЛЬНА ВЗАЄМОДІЯ КОНСТИТУЦІЙНОГО ТА АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА

1) Підготуйте аналітичний звіт (2–3 стор.) про механізми реалізації конституційних норм у системі адміністративного права.

2) Розробіть блок-схему розподілу повноважень органів публічної влади з урахуванням конституційного регулювання та адміністративного виконання.

Варіант 3. ПРИНЦИП ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА В КОНСТИТУЦІЙНИХ ВІДНОСИНАХ

1) Підготуйте есе (2 стор.) «Проблеми застосування принципу верховенства права в конституційно-правових відносинах України».

2) Проаналізуйте два рішення Конституційного Суду України та два рішення ЄСПЛ щодо верховенства права та оформіть порівняльний огляд.

Варіант 4. ЄВРОПЕЙСКІ СТАНДАРТИ КОНСТИТУЦІОНАЛІЗМУ І ЇХ ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ В УКРАЇНІ

1) Підготуйте аналітичний огляд (2–3 стор.) «Проблеми та перспективи імплементації європейських стандартів конституціоналізму в Україні».

2) Складіть схему основних стандартів Ради Європи та ЄС, що підлягають імплементації в Україні.

Варіант 5. КОНСТИТУЦІЙНІ ОСНОВИ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

1) Підготуйте огляд (2–3 стор.) правових засад оборони і безпеки відповідно до Конституції України.

2) Розробіть структурну схему конституційних повноважень Президента, Верховної Ради та Кабінету Міністрів у сфері національної безпеки.

Варіант 6. НАЦІОНАЛЬНА ТА МІЖНАРОДНА БЕЗПЕКА: СУТНІСТЬ, КЛАСИФІКАЦІЯ, ПРІОРИТЕТИ

1) Підготуйте есе-аналіз (2–3 стор.) щодо співвідношення національної та міжнародної безпеки України.

2) Створіть класифікаційну таблицю загроз національній та міжнародній безпеці з прикладами.

Варіант 7. СИСТЕМА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ ТА ЇЇ КЛЮЧОВІ СКЛАДОВІ

1) Підготуйте аналітичний огляд (2–3 стор.) «Сектор безпеки і оборони України: структура, функції, виклики».

2) Розробіть схему ключових складових системи безпеки: інформаційної, кібербезпеки, воєнної, прикордонної, безпеки інфраструктури.

Варіант 8. КОНСТИТУЦІЙНІ ГАРАНТІЇ ПРАВ І СВОБОД ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ

- 1) Підготуйте огляд (2–3 стор.) щодо специфіки конституційних прав військовослужбовців та їх обмежень.
- 2) Створіть таблицю основних гарантій прав військових і механізмів їх захисту (адміністративних, конституційних, судових).

Варіант 9. МОБІЛІЗАЦІЯ ТА МОБІЛІЗАЦІЙНА ПІДГОТОВКА В УКРАЇНІ

- 1) Підготуйте аналітичний звіт (2–3 стор.) про правове регулювання мобілізації та його конституційні межі.
- 2) Розробіть алгоритм проведення мобілізаційних заходів із зазначенням ролі кожного суб'єкта.

Варіант 10. ВИКЛИКИ ТА ЗАГРОЗИ НАЦІОНАЛЬНІЙ БЕЗПЕЦІ. ЄВРОАТЛАНТИЧНА ІНТЕГРАЦІЯ

- 1) Підготуйте аналітичний огляд (2–3 стор.) «Гібридні загрози та правові механізми їх нейтралізації».
- 2) Складіть схему впливу євроатлантичної інтеграції на систему національної безпеки України.

Самостійна робота оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу, контролюється при підсумковому контролі.

12. Питання для підготовки до підсумкового контролю (екзамен)

1. Розкрити ознаки конституційного права як галузі публічного права.
2. Визначити методи дослідження публічно-правових явищ.
3. Проаналізувати співвідношення предмета та методу конституційного права.
4. Охарактеризувати джерела публічного права України.
5. Пояснити роль адміністративного права у структурі публічного управління.
6. Проаналізувати взаємозв'язок між конституційним і адміністративним правом.
7. Визначити адміністративно-правові механізми імплементації конституційних норм.
8. Оцінити конституційне закріплення повноважень органів влади.
9. Порівняти конституційний і адміністративний контроль.
10. Підготувати висновок щодо ефективності процедур у публічно-правових спорах.
11. Розкрити зміст принципу верховенства права.
12. Проаналізувати складові верховенства права відповідно до Конституції України.
13. Оцінити проблеми практичного застосування верховенства права.
14. Проаналізувати рішення Конституційного Суду щодо реалізації принципу верховенства права.
15. Пояснити підходи ЄСПЛ до забезпечення верховенства права.
16. Узагальнити стандарти Ради Європи у сфері конституціоналізму.
17. Оцінити адаптацію українського законодавства до стандартів ЄС.
18. Проаналізувати принцип демократії в європейських конституційних моделях.
19. Розкрити інституційні вимоги євроінтеграції.
20. Дослідити виклики імплементації стандартів ЄС у правовій системі України.
21. Проаналізувати конституційні норми щодо сектору безпеки України.
22. Визначити повноваження Президента у сфері національної безпеки.
23. Пояснити особливості правового режиму надзвичайного стану.
24. Оцінити баланс між правами людини і потребами безпеки.
25. Розкрити нормативні засади формування політики національної безпеки.
26. Визначити зміст поняття національної безпеки.
27. Скласти класифікацію загроз державній безпеці.
28. Проаналізувати правові механізми забезпечення міжнародної безпеки.

29. Оцінити пріоритети внутрішньої безпекової політики України.
30. Розкрити взаємозв'язок між внутрішньою та зовнішньою безпековою стратегією.
31. Визначити структуру сектору безпеки і оборони України.
32. Охарактеризувати систему забезпечення інформаційної безпеки.
33. Оцінити правове регулювання прикордонної безпеки.
34. Розкрити основи правового забезпечення кібербезпеки.
35. Проаналізувати діяльність спеціальних служб у сфері державної безпеки.
36. Дослідити конституційний статус військовослужбовців.
37. Визначити правові обмеження прав військових під час служби.
38. Розкрити соціальні гарантії військовослужбовців.
39. Оцінити механізми захисту прав військових.
40. Визначити особливості реалізації прав під час воєнного стану.
41. Проаналізувати законодавчу базу мобілізації.
42. Визначити конституційні межі застосування мобілізаційних заходів.
43. Розкрити етапи проведення мобілізації.
44. Охарактеризувати систему органів мобілізаційної готовності.
45. Проаналізувати мобілізаційні процедури в умовах збройної агресії.
46. Визначити актуальні внутрішні загрози національній безпеці.
47. Проаналізувати зовнішні загрози безпеці держави.
48. Оцінити правові механізми протидії гібридним загрозам.
49. Розкрити сутність євроатлантичного курсу України.
50. Оцінити вплив майбутнього вступу до НАТО на національну безпеку.

13. Методи навчання

Методи навчання на лекціях: вербальні методи (лекція, дискусія); візуалізація (презентації, схеми, таблиці); демонстраційні методи (показ моделей, алгоритмів, структури сектору безпеки); робота з літературою (конспектування, аналіз документів); застосування ІКТ (мультимедійні матеріали, ресурси законодавства, електронні бази практики КСУ та ЄСПЛ).

Методи навчання на практичних, семінарських заняттях: дискусія, співбесіда; презентації студентів; ілюстративні методи (таблиці, схеми, порівняльні моделі); робота з навчально-методичною літературою (рецензування, аналітичні огляди, короткі правові висновки); кейс-метод (вирішення правових ситуацій: мобілізація, конституційні спори, кібербезпека, права військових); практичний метод (розробка алгоритмів, схем, пропозицій); пошуковий метод (пошук норм, рішень КСУ, ЄСПЛ, аналіз прогалин).

14. Методи оцінювання

У процесі вивчення дисципліни *«Актуальні проблеми конституційного права та права національної безпеки України»* використовуються такі методи оцінювання:

Для поточного контролю: усні відповіді, участь у дискусії; письмові міні-відповіді; тестування; аналіз ситуаційних завдань; виконання кейсів; написання аналітичних записок, есе, коротких звітів; оцінювання презентацій, схем, таблиць; виконання індивідуальних та групових практичних завдань;

Для підсумкового контролю: усна та/або письмова підсумкова відповідь; тестування; розв'язання підсумкового кейсу; аналіз правової ситуації у сфері конституційного права або національної безпеки.

15. Засоби діагностики результатів навчання

Робоча програма передбачає застосування засобів діагностики результатів навчання за формами контролю знань:

- *поточний контроль* може передбачати застосування широкого спектру форм та методів оцінювання знань, що проводиться за кожною темою.
- *підсумковий контроль* передбачає проведення екзамену.

Завершальним етапом досягнення запланованих програмних результатів навчання з навчальної дисципліни *«Актуальні проблеми конституційного права та права національної безпеки України»* є підсумковий контроль – екзамен.

16. Критерії та порядок оцінювання результатів навчання

Для оцінювання знань здобувачів вищої освіти застосовуються контрольні заходи у формі поточного та підсумкового контролю знань у відповідності до «Положення про оцінювання знань здобувачів вищої освіти».

Поточний контроль

Види навчальної діяльності здобувачів вищої освіти обираються та оцінюються викладачем за рекомендованою шкалою в залежності від особливостей навчальної дисципліни. Оцінювання окремих видів навчальної діяльності здобувача вищої освіти для дисципліни *«Актуальні проблеми конституційного права та права національної безпеки України»* відбувається за такими рекомендованими балами:

Види навчальної діяльності здобувачів вищої освіти	Кількість балів
Аудиторна робота	
Відповідь на практичному, семінарському, лабораторному занятті	1-5
Вирішення ситуаційних завдань, розв'язання задач тощо	1-5
Тестування	1-5
Практичний кейс тощо	1-10
Інші види аудиторної роботи*	
Самостійна робота	
Реферат, есе тощо	1-10
Інші види навчальної діяльності здобувачів вищої освіти (участь у публічних заходах (конференція, олімпіада тощо); написання наукової статті, участь у конкурсах студентських робіт тощо)	1-10
Інші види самостійної роботи*	
Контрольна робота (для заочної форми здобуття освіти)	1-50

*види навчальної діяльності здобувачів освіти обираються та оцінюються викладачем за рекомендованою шкалою в залежності від особливостей навчальної дисципліни.

Для визначення ступеня засвоєння навчального матеріалу та поточного оцінювання знань здобувачів вищої освіти застосовуються критерії у відповідності до «Положення про оцінювання знань здобувачів вищої освіти».

Підсумковий контроль

Максимальна кількість балів за екзамен з початкової дисципліни *«Актуальні проблеми конституційного права та права національної безпеки України»* складає **40 балів**.

Для визначення ступеня засвоєння навчальної дисципліни та контрольного оцінювання знань здобувачів вищої освіти за підсумковим контролем застосовуються критерії у відповідності до «Положення про оцінювання знань здобувачів вищої освіти».

Підсумкова оцінка переводиться у національну систему оцінювання і шкалу ECTS згідно таблиці:

Порядок переведення оцінок у систему ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		для екзамену курсової роботи (проекту), практики	для заліку (диференційованого заліку)
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
64-74	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

17. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Для денної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота - 60										Самостійна робота	Підсумковий контроль	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10			
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	10	40	100

Для заочної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота - 60		Підсумковий контроль	Сума
Контрольна робота	Самостійна робота		
50	10	40	100

18. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення дисципліни «Актуальні проблеми конституційного права та права національної безпеки України» узагальнено в комплексі навчально-методичного забезпечення, який включає:

- силабус;
- робочу програму навчальної дисципліни;
- варіанти завдань для самостійної та індивідуальної роботи студентів;
- варіанти завдань для підсумкового контролю;
- інші матеріали.

19. Рекомендована література

Основна

1. Афанасьєва М.В., Мішина Н.В. Сучасні тенденції українського конституціоналізму : навч.-метод. посіб. Одеса : НУ «Одеська юридична академія», 2025. 114 с. URL: <https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/abedc373-5265-4df4-9fcf-57c935ebd264/content>
2. Конституційне право : підручник / за заг. ред. М.І. Козюбри. Київ : Ваїте, 2021. 528 с. URL: https://www.osce.org/files/f/documents/9/d/489959_0.pdf
3. Конституційне право України : підручник / за заг. ред. Т. М. Слінько. 2-ге вид., перероб. й допов. Харків : Право, 2024. 672 с.
4. Курилюк Ю.Б., Ксензюк А.Я. Прикордонна безпека України (адміністративно-деліктний аспект) : монографія. Київ : ВД «Дакор», 2024. 176 с.
5. Курилюк Ю.Б. Конституційні засади забезпечення прикордонної безпеки України. Конституційно-правові академічні студії. 2019. № 2. С. 83–88. URL: <https://konstlegalstudies.com.ua/wp-content/uploads/2020/12/12-1.pdf>
6. Національна безпека: світоглядні та теоретико-методологічні засади : монографія / за заг. ред. О.П. Дзьобаня. 2-ге вид., перероб. й допов. Харків : Право, 2025. 856 с.
7. Національна безпека України в умовах воєнного стану: загальна характеристика концепції; міжнародний аспект; нормативне регулювання; судова практика / Р.В. Алієв, О.А. Джус, І.М. Копотун [та ін.]. Київ : ВД «Професіонал», 2024. 480 с.
8. Пучков О.О. Правопорядок у сфері національної безпеки сучасної України : монографія. Херсон : ВД «Гельветика», 2019. 208 с.
9. Савчин М.В. Сучасні тенденції конституціоналізму у контексті глобалізації та правового плюралізму : монографія. 2-ге вид., допов. Київ : ВД «Гельветика», 2020. 648 с.
10. Шамрай Б.М. Конституційні гарантії прав та свобод військовослужбовців в Україні : монографія. Київ : Юрінком Інтер, 2025. 256 с.
11. Kuryliuk Y., Nikiforenko V. Current issues of peace and security taking into account aggressive policy of the russian federation. *Przegląd Strategiczny*. 2023. No. 16. pp. 284–296. URL: <https://doi.org/10.14746/ps.2023.1.20>
12. Romanenko K., Chmielarz P., Kuryliuk Y. et al. A Systematic Review of Constitutional Regulation of Martial Law and Its Impact on Citizens' Rights. *Global Prosperity*. 2025. Vol. 5, No. 3. pp. 79–102. URL: <https://doi.org/10.5281/zenodo.17106974>

Нормативно-правові акти:

13. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>
14. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини : Закон України від 23.02.2006 № 3477-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-15#Text>
15. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 вересня 2020 року «Про Стратегію національної безпеки України» : Указ Президента України від 14.09.2020 № 392/2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392/2020#Text>
16. Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію : Закон України від 21.10.1993 № 3543-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3543-12#Text>
17. Про національну безпеку України : Закон України від 21.06.2018 № 2469-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>

Допоміжна

1. Барабаш Ю. Г., Бориславська О.М., Венгер В.М. Конституційне право: підручник. ОБСЄ. Київ : ВАІТЕ, 2021. 528 с.
2. Богуцький П. П. Право національної безпеки та військове право. Сучасні виклики : Навчальний посібник. Одеса : Фенікс, 2023. 252 с.
3. Конституційне право: навч. посібник / Д. Терлецький, М. Афанасьєва, Ю. Батан [та ін.]; за заг. ред. Д. Терлецького; НУ «Одес. юрид. академія». Одеса: Фенікс, 2023. 584 с.
4. Кучук А. М. Конституційне право: Навчально-методичний посібник. Ч. 1 / А. М. Кучук, Ю. С. Завгородня. Дніпро : Середняк Т.К., 2023. 128 с.
5. Летнянчин Л.І., Слінько Т. М. Конституційне право України: навч. посібник. К.: Право, 2021. 368 с.
6. Совгіря О.В., Шукліна Н.Г. Конституційне право України. Повний курс. Юрінком Інтер. 2023. 556 с.
7. Барабаш Ю., Берченко Г. Чи здатна захистити себе демократія в умовах війни? (На досвіді державного будівництва під час російської агресії). Право України. 2023 р. №1. С. 54-75.
8. Бисага Ю., Придачук О. Народовладдя в Україні як принцип формування органів державної влади. Український часопис конституційного права. 2023. № 1. С. 3- 10.
9. Гусарєв С.Д., Старицька О.О. Правове регулювання надання медичної допомоги в Україні. Збірник «Держава і право». 2021. Випуск 89. С. 23-34.
10. Демиденко В.О. Ієрархічна система загальнодержавних джерел муніципального права України. Філософські та методологічні проблеми права. 2023. № 1. С. 63-71.